

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/87/2007

CZY MOŻNA UFAĆ LUDZIOM

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2007

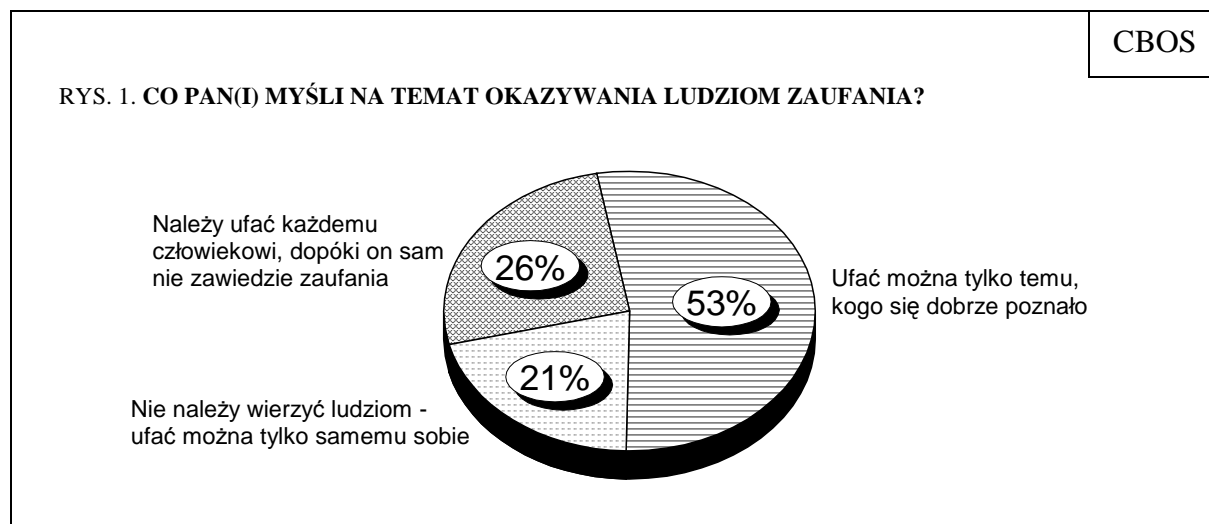
PRZEDRUK I ROZPOWSZECHNIANIE MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
28 września 2006 roku

Badania dotyczące więzi międzyludzkich nie należą do prostych, niemniej jednak kilkakrotnie podejmowaliśmy już tę problematykę¹. W jednym z ostatnich sondaży² poświęciliśmy nieco miejsca kwestii zaufania oraz postrzegania w swoim otoczeniu ludzi serdecznych i życzliwych.

Ponad połowa Polaków (53%) uważa, że zaufaniem można obdarzać tylko te osoby, które się dobrze poznało. Co czwarty respondent (26%) skłonny jest jednak przyznać, że należy ufać każdemu człowiekowi, dopóki on sam nie uczyni czegoś, co to uniemożliwi. Co piąty ankietowany (21%) uważa zaś, że ufać można tylko sobie, innym ludziom zaś nie należy wierzyć.

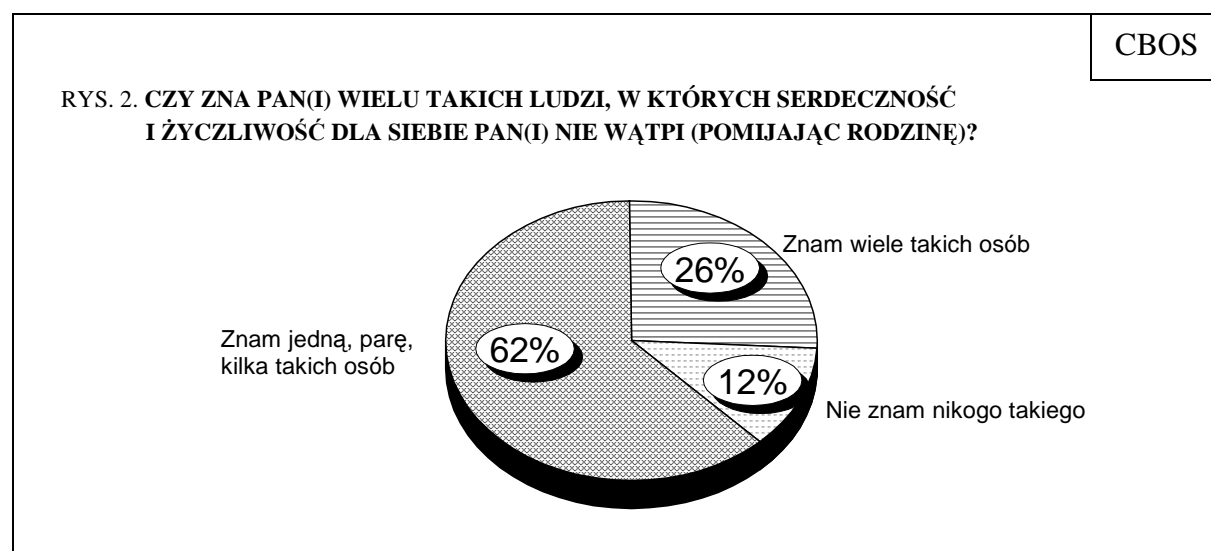

¹ Patrz komunikaty CBOS: „Więzi społeczne i współpraca z innymi ludźmi”, luty 2006; „Zaufanie w sferze prywatnej i publicznej a społeczeństwo obywatelskie”, luty 2006; „Społeczne więzi Polaków”, listopad 2005; „Czy grozi nam samotność w tłumie”, listopad 1999.

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (203) zrealizowano w dniach od 30 marca do 2 kwietnia 2007 roku na liczącej 937 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Opinie na temat zaufania do innych ludzi są w znacznym stopniu powiązane z wykształceniem ankietowanych. Im lepiej są wykształceni, tym rzadziej uważają, że nie można wierzyć innym (29% wśród badanych z wykształceniem podstawowym i 10% – z wyższym), a tym częściej – że każdemu człowiekowi należy dać szansę (21% wśród osób z wykształceniem podstawowym i 41% – z wyższym). Znacząco wyższy od przeciętnego odsetek odpowiedzi, że polegać można tylko na sobie, zanotowaliśmy również w grupach badanych mających najniższe dochody, źle oceniających swoją sytuację materialną, robotników niewykwalifikowanych i rencistów. W mniejszym stopniu deklarowane zaufanie do ludzi jest też powiązane z wielkością miejsca zamieszkania (nieco wyższe w wielkich miastach niż na wsiach), poglądami politycznymi (lewicowość wiąże się z częstszymi odpowiedziami wskazującymi na brak ufności) oraz częstością uczestniczenia w praktykach religijnych – brak udziału w nich to więcej stwierdzeń o nieufaniu ludziom (patrz tabele aneksowe).

Zdecydowana większość Polaków deklaruje znajomość przynajmniej jednej osoby nienależącej do rodziny, w której życzliwość i serdeczność nie wątpi. Prawie dwie trzecie ankietowanych (62%) zna co najwyżej kilka takich osób, a co czwarty badany (26%) – wiele. Mniej więcej co ósmy respondent (12%) odpowiedział jednak, że nie zna nikogo spoza rodziny, komu mógłby zaufać.

I w tym przypadku odpowiedzi są w znacznym stopniu powiązane z poziomem wykształcenia. Im badani są lepiej wykształceni, tym rzadziej twierdzą, że poza rodziną nie mają osób, na których serdeczność mogą liczyć, a tym częściej – że znają wiele takich osób. Ponadto wskazania respondentów na większą liczbę życzliwych im ludzi są tym częstsze, im większe ich miejsce zamieszkania, wyższe dochody na osobę w gospodarstwie domowym i częstszy udział się w praktykach religijnych (patrz tabele aneksowe).

Istnieje również wzajemna zależność między odpowiedziami na oba te pytania. Im badani mniej ufają innym ludziom, tym częściej stwierdzają brak w swoim otoczeniu osób życzliwych. Respondenci, którzy uważają, że należy ufać każdemu, póki nie zawiedzie, o wiele częściej niż przeciętnie odpowiadają, że wierzą w serdeczność wielu osób wobec siebie.

Tabela 1

Co Pan(i) myśli na temat okazywania ludziom zaufania?	Czy zna Pan(i) wielu takich ludzi, w których serdeczność i życzliwość dla siebie Pan(i) nie wątpi (pomijając rodzinę)?		
	Nie znam nikogo takiego	Znam jedną, parę, kilka takich osób	Znam wiele takich osób
	w procentach		
Nie należy wierzyć ludziom – ufać można tylko samemu sobie	26	59	15
Ufać można tylko temu, kogo się dobrze poznało	8	70	22
Należy ufać każdemu człowiekowi, dopóki on sam nie zawiedzie zaufania	8	49	43

Zależność ta działa również w odwrotnym kierunku. Badani twierdzący, że nie znają nikogo sobie życzliwego, częściej niż inni utrzymują, że ludziom nie można wierzyć, a ci, którzy nie wątpią w serdeczność dla siebie wielu osób, znacznie częściej odpowiadają, że każdemu należy się kredyt zaufania.

Tabela 2

Czy zna Pan(i) wielu takich ludzi, w których serdeczność i życzliwość dla siebie Pan(i) nie wątpi (pomijając rodzinę)?	Co Pan(i) myśli na temat okazywania ludziom zaufania?		
	Nie należy wierzyć ludziom – ufać można tylko samemu sobie	Ufać można tylko temu, kogo się dobrze poznało	Należy ufać każdemu człowiekowi, dopóki on sam nie zawiedzie zaufania
	w procentach		
Nie znam nikogo takiego	45	37	18
Znam jedną, parę, kilka takich osób	20	59	21
Znam wiele takich osób	12	45	43

★

★

★

Większość Polaków uważa, że ufać można tylko temu, kogo się dobrze poznało, jednak badani nieznający poza swoją rodziną żadnej osoby, której serdeczności i życzliwości mogliby być pewni, pozostają w wyraźnej mniejszości. Co czwarty uczestnik naszego sondażu odpowiedział, że w jego otoczeniu jest wiele osób, w których przychylność nie wątpi.

Opracowała

Joanna SZCZEPAŃSKA

A N E K S

Tabela 1. Co Pan(i) myśli na temat okazywania ludziom zaufania?
 1 - Nie należy wierzyć ludziom - ufać można tylko samemu sobie;
 2 - Ufać można tylko temu, kogo się dobrze poznało;
 3 - Należy ufać każdemu człowiekowi, dopóki on sam nie zawiedzie zaufania

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	21	53	26	937
Płeć				
Mężczyźni	21	54	26	442
Kobiety	21	52	27	495
Wiek				
18-24 lat	14	65	21	134
25-34	21	57	23	162
35-44	25	43	32	153
45-54	18	55	27	179
55-64	22	49	29	133
65 lat i więcej	24	50	26	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	24	57	19	346
Miasto do 20 tys.	19	46	35	132
20-100 tys.	19	54	26	191
101-500 tys.	19	49	32	167
501 tys.i więcej mieszk.	17	53	30	102
Wykształcenie				
Podstawowe	29	50	21	279
Zasadnicze zawodowe	24	51	25	238
Średnie	15	58	27	324
Wyższe	10	49	41	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	13	48	39	63
Prac.umysł.niż.szczebla	10	59	32	69
Pracownicy fiz.- umysł.	16	49	34	71
Robotnicy wykwalifikowani	17	60	23	93
Robotnicy niewykwalifik.	36	49	15	47
Rolnicy	26	55	19	50
Pracujący na własny rach.	13	58	29	30
Bierni zawodowo				
Renciści	32	45	23	75
Emeryci	23	53	25	228
Uczniowie i studenci	22	59	19	64
Bezrobotni	20	49	31	110
Gospodynie domowe i inni	20	55	25	36
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	16	51	33	125
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	20	45	35	60
sekt. pryw. poza rolnict.	16	61	24	177
prywatnym gosp. rolnym	25	56	19	50
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	30	45	25	73
301-500	20	58	22	136
501-900	20	49	30	195
901-1200	20	54	27	106
Powyżej 1200 zł	14	55	31	71
Ocena własnych war. mater.				
Złe	25	50	25	251
Średnie	20	52	27	417
Dobre	18	56	26	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	10	59	30	69
Raz w tygodniu	20	50	30	470
1-2 razy w miesiącu	26	55	20	143
Kilka razy w roku	20	56	24	177
W ogóle nie uczestniczy	27	54	20	76
Poglądy polityczne				
Lewica	24	47	29	138
Centrum	19	56	25	259
Prawica	17	54	29	257
Trudno powiedzieć	24	52	24	282

Tabela 2. Czy zna Pan(i) wielu takich ludzi, w których serdeczność i życzliwość dla siebie Pan(i) nie wątpi (pomijając rodzinę)? 1 - Nie znam nikogo takiego; 2 - Znam jedną, parę, kilka takich osób; 3 - Znam wiele takich osób

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	12	62	26	937
Płeć				
Mężczyźni	13	63	25	442
Kobiety	12	61	27	495
Wiek				
18-24 lat	6	69	25	134
25-34	8	71	21	162
35-44	12	62	26	153
45-54	15	58	27	179
55-64	15	54	30	133
65 lat i więcej	15	59	27	176
Miejsce zamieszkania				
Wieś	15	64	22	346
Miasto do 20 tys.	12	64	24	132
20-100 tys.	11	61	27	191
101-500 tys.	9	60	31	167
501 tys.i więcej mieszk.	10	57	34	102
Wykształcenie				
Podstawowe	16	64	20	279
Zasadnicze zawodowe	17	55	29	238
Średnie	7	66	27	324
Wyższe	5	59	36	95
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	7	61	32	63
Prac.umysł.niż.szczebła	4	68	28	69
Pracownicy fiz.- umysł.	17	55	28	71
Robotnicy wykwalifikowani	11	53	36	93
Robotnicy niewykwalifik.	18	59	23	47
Rolnicy	11	64	25	50
Pracujący na własny rach.	5	60	35	30
Bierni zawodowo				
Renciści	16	64	19	75
Emeryci	16	57	27	228
Uczniowie i studenci	5	74	21	64
Bezrobotni	11	71	18	110
Gospodynie domowe i inni	11	68	20	36
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	8	54	37	125
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	12	61	27	60
sekt. pryw. poza rolnict.	11	61	28	177
prywatnym gosp. rolnym	10	64	26	50
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	14	69	17	73
301-500	18	62	20	136
501-900	13	60	26	195
901-1200	13	57	31	106
Powyżej 1200 zł	13	52	35	71
Ocena własnych war. mater.				
Złe	13	63	24	251
Średnie	11	63	26	417
Dobre	13	59	28	268
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	9	58	33	69
Raz w tygodniu	12	62	27	470
1-2 razy w miesiącu	13	63	25	143
Kilka razy w roku	12	64	24	177
W ogóle nie uczestniczy	17	59	24	76
Poglądy polityczne				
Lewica	15	58	27	138
Centrum	10	65	25	259
Prawica	10	60	30	257
Trudno powiedzieć	14	64	22	282